

UPPGIFTER FÖR CIRKULÄRDATABASEN

Cirkulärnr: 24:16
Diariernr: SKR2024/00346
Handläggare: Åsa Högberg
Ämnesord: Ekonomi
Avdelning: Avdelningen för ekonomi och styrning
Sektion/Enhet: Sektionen för ekonomisk analys
Extern medverkan: Extern medverkan
Datum: 2024-02-26
Mottagare:
Rubrik: Aktuell Ekonomi Planeringsförutsättningar för åren 2024 – 2027
Ersätter: Ers. nummer
Bilagor: ”Prognosunderlag Reg 2024–2031 till cirkulär 24:16”, finns på nedanstående webbsida:
<https://skr.se/skr/ekonomijuridik/ekonomi/prognoserplaneringbudget/prognosunderlagregioner.1402.html>
”Prognosunderlag K 2024–2031 till cirkulär 24:16”, finns på nedanstående webbsida:
<https://skr.se/skr/ekonomijuridik/ekonomi/prognoserplaneringbudget/prognosunderlagkommuner.1356.html>

Sammanfattning

I cirkulär 24:16, Aktuell Ekonomi för regioner och kommuner, presenterar vi budgetförutsättningar för regioner och kommuner för åren 2024–2027.

SLUT UPPGIFTER FÖR CIRKULÄRDATABASEN

Aktuell Ekonomi 24:16

Avdelningen för ekonomi och styrning
Åsa Höberg

Regioner
Kommuner
Ekonomidirektörer
Budgetchefer
Finanschefer
Redovisningschefer
Ekonomer

Planeringsförutsättningar för åren 2024 – 2027

för regioner och kommuner

I Aktuell Ekonomi presenterar vi:

- Ny skatteunderlagsprognos
- Befolkningsutfall 31 december 2023
- Löne- och prisförändringar för regioner
- Kommunal verksamhet, sammanvägt prisindex
- Nya instruktioner till modellen Skatter och bidrag

Jämfört med den prognos vi presenterade i december i Aktuell Ekonomi 23:56 visar nu prognosen för skatteunderlaget ungefär samma ackumulerade utveckling fram till 2027. Jämfört med tidigare prognos har skatteunderlaget 2023 reviderats ned, med anledning av svaga månadsutfall för lönesumman. 2024 ger en mycket svag ökning av skatteunderlaget. Därefter stärks konjunkturen och skatteunderlaget ökar i linje med det historiska genomsnittet.

Innehåll

Konjunkturen vänder upp nästa år	3
Revideringar av den makroekonomiska prognosen	3
Svag arbetsmarknad ger svagt skatteunderlag 2024	4
Bakgrund: SKR:s prognoser på lönesumman 2023	6
Förändring jämfört med SKR:s decemberprognos	8
Jämförelse med regeringens och ESV:s prognos	9
Disponering av resultatutjämningsreserven	10
Gemensam information för regioner och kommuner	11
Befolkningsuppgifter per den 31.12.2023	11
Regioner	12
Slutavräkningar 2023–2024 för regioner	12
Regleringsbidrag/–avgift	12
Löne- och prisförändringar för regioner	13
Regionvisa beräkningar av skatter och bidrag 2024–2031	15
Uppdatering av modellen Skatter och bidrag	16
Kommuner	17
Slutavräkningar 2023–2024 för kommuner	17
Regleringsbidrag/–avgift	17
Kommunal verksamhet, sammanvägt prisindex	18
Kommunvisa beräkningar av skatter och bidrag 2024–2031	20
Uppdatering av modellen Skatter och bidrag	20
Utbildning Utjämningsystemet och modellen Skatter och bidrag för kommuner	21
Information om tidpunkter under 2024	21
Bilagor:	22

Konjunkturen vänder upp nästa år

- Inflation och räntor sjunker i år – både i Sverige och globalt
- Svag global tillväxt i år, och ännu svagare svensk BNP-tillväxt
- Fortsatt nedgång för antalet sysselsatta i Sverige 2024
- Mycket svag skatteunderlagsökning i år följs av återhämtning 2025

Sammanfattningsvis visar prognosen att BNP minskade 2023. BNP stiger i år men tillväxten blir mycket svag. Det är främst svag inhemsk efterfrågan som håller tillbaka konjunkturen på kort sikt. Med en viss fördröjning påverkar det arbetslösheten negativt. Prognosen sammanfattas i tabellen nedan. För en mer utförlig beskrivning av den samhällsekonomiska prognosen, se MakroNytt 1 2024. Nedan beskrivs hur lönesumman 2023 har reviderats i SKR:s prognoser, från december 2023 till februari i år. Därefter följer en beskrivning av prognosrevideringarna jämfört med föregående prognos.

Tabell 1. Nyckeltal för den svenska ekonomin

Procentuell förändring eller procent

Nyckeltal	2022	2023	2024	2025	2026	2027
BNP	2,9	-0,2	0,6	2,8	2,5	1,8
Arbetade timmar	2,3	1,4	0,0	1,8	1,6	0,9
Arbetslöshet, andel av arbetskraften	7,5	7,6	8,7	8,8	8,1	7,8
Befolkning, 15–74 år	0,5	0,6	0,5	0,6	0,5	0,4
Lönesumma, Nationalräkenskaperna	6,4	5,3	3,2	5,0	5,1	4,3
Timplön, Nationalräkenskaperna	3,9	3,6	3,3	3,1	3,3	3,3
Timplön, Konjunkturlönestatistiken	2,7	3,8	3,8	3,5	3,3	3,3
Inflation, KPIF	7,7	6,0	2,3	1,8	1,9	2,0
Inflation, KPI	8,4	8,5	3,4	1,2	1,7	2,0
Styrränta, värde vid årets slut, procent	2,5	4,0	3,0	2,0	2,0	2,2

Källa: Macrobond, Medlingsinstitutet, Riksbanken, Skatteverket, SCB och SKR.

BNP och arbetade timmar avser kalenderkorrigerade värden i volym. Arbetslöshet och befolkning avser 15–74 år enligt Arbetskraftsundersökningarna. Timplön enligt Nationalräkenskaperna avser anställdas timmar.

Revideringar av den makroekonomiska prognosen

Det finns inte något nytt NR-utfall sedan vår föregående prognos. Andra utfall (bland annat hushållens konsumtion, utfall för arbetsmarknaden inklusive AKU, inflation, räntor och valutor) har dock inkommit och beaktats. Därutöver har flertalet indikatorer, till exempel Konjunkturbarometern publicerats. Sammantaget medför den nya informationen mycket små prognosrevideringar. Vad gäller arbetsmarknaden har utfall till och med januari kommit in som förväntat, och visar att inbromsningen fortsätter. Skatteverkets arbetsgivardeklarationer visar tecken på viss

avmattning under november och december, vilket föranleder en liten nedrevidering av lönesumman för 2023. Inflationsutfallet för januari kom in något högre än förväntat, vilket påverkar dess bana på kort sikt med följd att prisbasbeloppen revideras upp för 2025. Sammantaget är dessa revideringar relativt små och bedömningen från december står sig i stort. För 2025 och 2026 har dock styrkan i konjunkturåterhämtningen skrivits ner något. BNP-tillväxten är under åren 2023–2027 ackumulerat ungefär 0,5 procentenheter lägre, vi ser en något långsammare återhämtning framför oss. Detta har föranlett en lika stor nedrevidering av arbetsproduktiviteten. Arbetsmarknaden är oförändrad.

Tabell 2. Revideringar av makroekonomiska variabler

Procentuell förändring eller procentenheter

Nyckeltal	2023	2024	2025	2026	2027
BNP	0,0	0,1	-0,4	-0,2	0,0
Arbetade timmar	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0
Arbetslöshet, andel av arbetskraften	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Befolkning, 15–74 år	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Lönesumma, Nationalräkenskaperna	-0,3	0,1	0,0	0,0	0,0
Timlön, Nationalräkenskaperna	-0,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Timlön, Konjunkturlönestatistiken	0,1	-0,1	0,0	0,0	0,0
Inflation, KPIF	-0,2	0,0	-0,1	0,0	0,0
Inflation, KPI	-0,1	0,2	-0,1	0,0	0,3
Styrränta, värde vid årets slut, procent	0,0	-0,25	0,0	0,0	0,15

Källa: Macrobond, Medlingsinstitutet, Riksbanken, Skatteverket, SCB och SKR.

BNP och arbetade timmar avser kalenderkorrigerade värden i volym. Arbetslöshet och befolkning avser 15–74 år enligt Arbetskraftsundersökningarna. Timlön enligt Nationalräkenskaperna avser anställdas timmar.

Svag arbetsmarknad ger svagt skatteunderlag 2024

Prognosen för 2023 gällande skatteunderlaget är just en prognos tills det första preliminära utfallet kommer, normalt i juni. Men vi vet också att skatteunderlaget i sin tur oftast brukar revideras upp fram till det definitiva utfallet i december. Skatteverket har ambitionen att i år leverera ett första utfall i april. Att arbetsmarknaden har bromsat in gör att lönesummans ökning avtar i slutet av 2023. Även om lönesummans ökning bromsar in är den årliga ökningen fortfarande högre än det historiska genomsnittet (tio år). En annan faktor som lyfter skatteunderlaget är helårseffekten av höjda garantipensioner 2022 samt den höjning av pensionerna som beror på den stora ökningen av prisbasbeloppet 2023. Sammantaget ökar skatteunderlaget med cirka 5 procent 2023, vilket är högre än det historiska genomsnittet.

Tabell 3. Skatteunderlag samt beräknad real utveckling

Procentuell förändring

Nyckeltal	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Faktiskt skatteunderlag	5,8	5,1	2,7	4,9	4,2	4,0
Regelförändringar*	-0,5	0,2	-0,2	0,0	-0,3	0,0
Underliggande	6,3	4,9	3,0	4,9	4,5	4,0
Prisutveckling	4,5	6,5	4,4	0,2	1,9	3,2
Realt skatteunderlag	1,7	-1,5	-1,4	4,6	2,6	0,8

*Bidrag till förändring av faktiskt skatteunderlag, procentenheter.

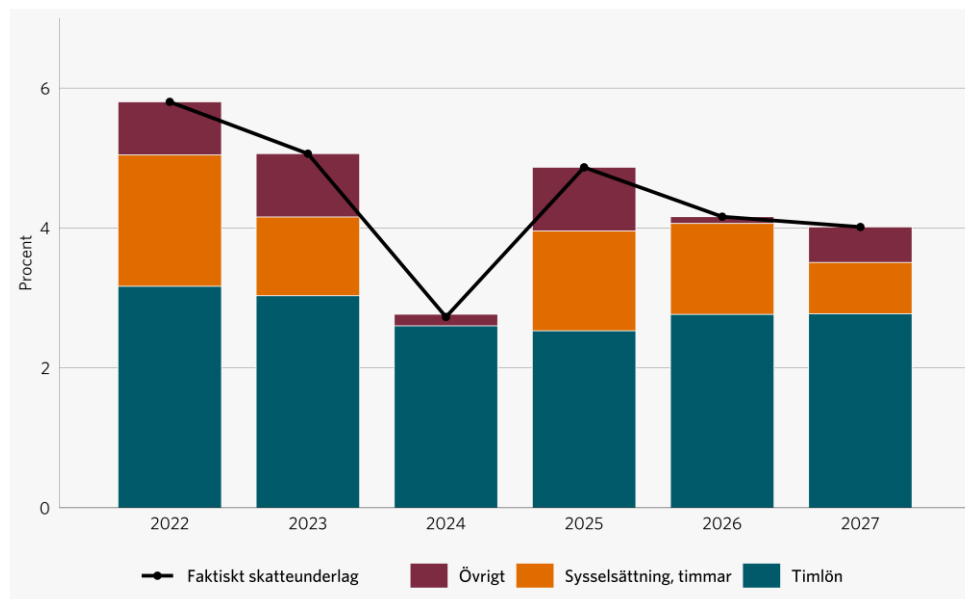
Källa: Skatteverket och SKR.

Det reala skatteunderlaget är negativt 2023 och 2024, för att sedan vända uppåt igen.

Inbromsningen på arbetsmarknaden bedöms fortsätta 2024. Sysselsättningen förväntas falla men kompenseras av en ökande medelarbetstid. Detta leder till att antalet arbetade timmar är oförändrat 2024, vilket gör att lönesummans ökning endast blir drygt 3 procent.

Diagram 1. Skatteunderlagstillväxt och bidrag från vissa komponenter

Procent respektive procentenheter

Källa: Skatteverket och SKR.

Lönesumman ökade under 2021–2023 mer än det historiska genomsnittet. Ökningen i lönesumman dämpas 2024, då arbetade timmar stagnerar. Från 2025 sker en återhämtning i konjunkturen och antalet arbetade timmar ökar igen.

De pensioner som styrs av prisbasbeloppet bidrar till en stark ökning av pensionerna 2024 (garantipensioner och vissa avtalspensioner). Uppräkning av vissa skatteskalor med prisbasbeloppet samt ytterligare en förstärkning av det förhöjda grundavdraget i budgetpropositionen för 2024 minskar

skatteunderlaget (kommunsektorn kompenseras för förhöjda grundavdrag via höjda statsbidrag). Men historiskt är det sammantaget en mycket svag ökning av skatteunderlaget 2024.

Konjunkturåterhämtningen 2025 och därmed ökad efterfrågan på arbetskraft sker initialt via högre medelarbetstid men gradvis även genom fler sysselsatta. Återhämtningen understöds av de sänkta reallönerna. Även ökade drivkrafter för att arbeta driver på antalet arbetade timmar via ökat arbetsutbud på lång sikt. Incitamenten till att arbeta stärks dels via skattesänkningar och dels via hushållens sänkta reala inkomster.

Det nominella skatteunderlaget växer ungefär i linje med det historiska genomsnittet sett till hela prognosperioden. Det är dock en kraftig inbromsning 2024 och en återhämtning därefter.

Bakgrund: SKR:s prognoser på lönesumman 2023

En försvårande omständighet i arbetet med skatteunderlagsprognoserna under fjolåret var stora utfallsrevideringar av volymen arbetade timmar. Nedan följer en beskrivning av SKR:s prognoser för lönesumman 2023, vilket i hög grad avgör ökningstakten för skatteunderlaget. Den typ av osäkerhet som här beskrivs är generell. Men förra året innebar särdeles stora slag i inkommande data, vilket innebar en extra utmaning i prognosarbetet.

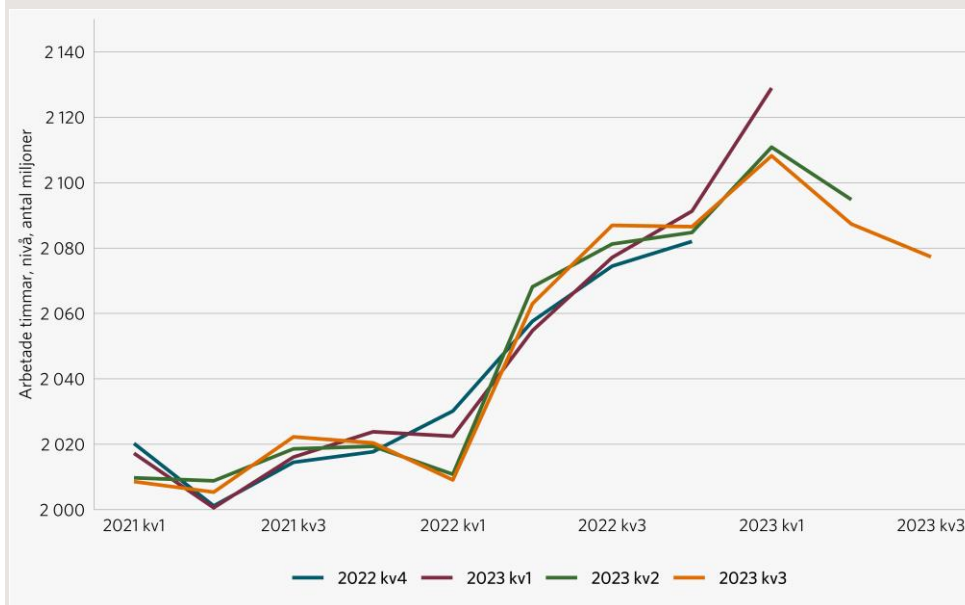
Först en beskrivning av ”metodiken” för de beräkningar och bedömningar som är centrala i prognosen för lönesumman:

1. I början av innevarande år beräknas lönesumman som produkten av en timvolym och en timlön (eller ”timpris”). Såväl volym som pris för timmarna prognosticeras var för sig. Slutligen görs en värdering kring vad som bedöms vara en rimlig utveckling för lönesumman. Motsvarande görs även för prognosåret efter innevarande år.
2. Under innevarande år baseras prognosen på lönesumman gradvis i allt större utsträckning på analys av inkommande utfall för just löneinkomsterna. Statistik för lönesumman publiceras per kvartal från NR, samt inhämtas per månad från Skatteverkets arbetsgivardeklarationer. Fördelar med denna statistik är att den är relativt snabb samt att den vanligen inte revideras nämnvärt mycket. Ju längre in på året, desto fler pusselbitar ges för hela årets lönesumma. Parallellt med beräkningar för lönesumman innevarande år sker en liknande separat analys och prognos av volymen timmar. Den huvudsakliga källan är här Nationalräkenskaperna (NR), som publiceras kvartalsvis. Därefter bestäms timlönen residualt, som kvoten mellan lönesumman och timmarna. Timlönen utgör här ett implicitpris. Det är ingen storhet som bedöms utan timlöneförändringen blir vad den blir.
3. Någon gång under året övergår lönesummeprognosen från att bestämmas enligt 1), till att beräknas enligt 2). Vanligen nås denna

tidpunkt under årets sista kvartal. Detta kan dock skilja sig åt olika år, beroende på hur stora spänningar som finns i inkommande data och sådana finns i regel alltid, stora eller små. Denna beskrivning utgör en förenkling; utöver ovanstående variabler analyseras även annan statistik för arbetsmarknaden.

Diagram 2. Arbetade timmar enligt kvartalsutfall från NR vid olika tidpunkter

Arbetade timmar

Källa: Statistiska centralbyrån.

Timvolymen enligt olika kvartalsutfall från NR har reviderats under året. Särskilt stor var nedrevideringen mellan utfallen första och andra kvartalet 2023.

Så till bedömningsåret 2023: diagram 2 visar timvolymen enligt olika kvartalsutfall från NR. Notera de stora skillnaderna mellan de olika ”versionerna”. Utfallet för kvartal 1 var tillgängligt först vid SKR:s augustiprognos; utfall för kvartal 1–2 var tillgängligt vid prognosen i oktober medan utfall 1–3 var tillgängligt vid prognosen i december.

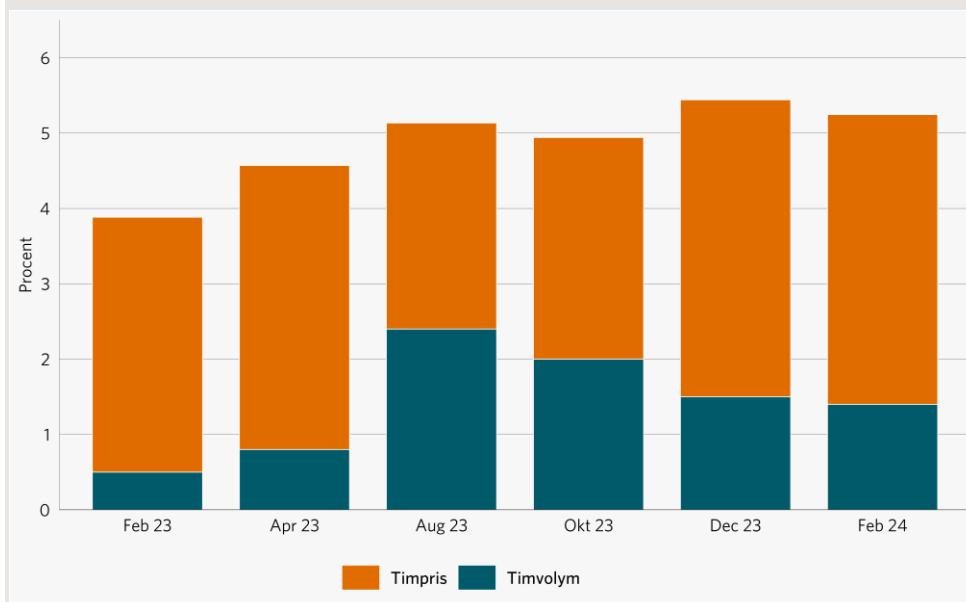
I diagram 3 framgår tydligt hur det höga utfallet för timvolymen i kvartal 1 satte avtryck i den prognos som gjordes i augusti för lönesumman 2023. Vårens prognoser utgick från en gradvis allt svagare timtillväxt under året, men det oväntat höga utfallet i kvartal 1 gick inte att bortse från i augustiprognosen, även om prognosen skrevs ner ordentligt för efterföljande kvartal. Även antagandet för timlönen resterande kvartal 2023 justerades ned, då bedömningen var att prognosen för lönesumman började bli väl hög.

Efterföljande utfall från NR visade senare att den branta uppgången för arbetade timmar i första kvartalet reviderats ner vilket gjorde att SKR:s efterföljande prognoser följde med nedåt.

Parallellt med utfallen för arbetade timmar visade data från Skatteverket på oväntat höga lönesummor. Läget förändrades visserligen under våren, när nya löneavtal på arbetsmarknaden pekade mot en klart högre löneökningstakt än vad som låg i prognoserna vid 2023 års början. Relativt utfallen för arbetade timmar var utfallen för lönesumman långt mer ”stabila” under året. Dock gav avslutningen på året ett par oväntat svaga månadsutfall, vilket är skälet till den nedrevidering som följer av aktuell prognos jämfört med prognosen från december 2023.

Diagram 3. Prognoser för lönesumman 2023, bidrag till förändring från volym- respektive priscomponent (timvolym respektive timlön)

Procentuell förändring samt procentenheter

Källa: SKR

Sedan första prognosen 2023 reviderades prognosen för lönesumman stegvis upp undantaget oktoberprognosen. Upprevideringen i december justeras ned i februari till följd av svagare månadsutfall än väntat för årets slutmånader.

Sammanfattningsvis: fjolårets betydande revideringar av prognoserna för lönesumman och skatteunderlaget 2023 ska ses i skenet av dels timutfall som stundtals var för positiva, dels inkommande utfall för lönesumman som med tiden var långt starkare än vad som förväntades under årets början.

Förändring jämfört med SKR:s decemberprognos

Sammantaget visar aktuell prognos nästan samma ökning för skatteunderlaget åren 2023–2027 som i den prognos som publicerades i

december 2023, Aktuell Ekonomi 23:56. Det slutliga utfallet för 2022 blev lite högre än de preliminära utfallen har indikerat. Ökningen 2023 har dock reviderats ned något, på grund av svaga lönesummor i slutet av året. Ökningstakten 2024 har däremot reviderats upp något, med anledning av en upprevidering av timvolymen i år. Sammantaget bidrar lönesumman till en ackumulerad ökning av skatteunderlaget fram till 2027 som är 0,2 procentenheter lägre än i föregående prognos. Ny information från Pensionsmyndigheten och Försäkringskassan samt revideringar av SKR:s inflationsprognos har lett till smärre upprevideringar av sociala ersättningar. Sammantaget har skatteunderlaget reviderats upp med 0,1 procentenhet fram till 2027.

Tabell 4. De senaste skatteunderlagsprognoserna

Procentuell förändring, ackumulerat är jämfört med 2022

Prognoser	2022	2023	2024	2025	2026	2027
SKR, aktuell	5,8	5,1	2,7	4,9	4,2	4,0
SKR, föregående	5,8	5,3	2,6	4,7	4,1	4,0
Regeringen, sept*	5,7	4,6	3,3	4,2	5,0	–
ESV, nov	5,9	4,9	3,3	4,4	4,2	4,8
Akkumulerat						
SKR, aktuell	0,0	5,1	7,9	13,2	17,9	22,6
SKR, föregående	0,0	5,3	8,0	13,1	17,8	22,5
Regeringen, sept*	0,0	4,6	8,1	12,6	18,2	–
ESV, nov	0,0	4,9	8,3	13,1	17,8	23,5

* Regeringens siffror visar prognosen från budgetpropositionen för 2024.

Källa: Ekonomistyrningsverket, regeringen och SKR.

Tabellen visar de senaste skatteunderlagsprognoserna. Skillnaden mot SKR:s föregående prognos är marginell. Uppräkningsfaktorerna för 2023 och 2024 har i enlighet med regeringens prognos fastställts till 1,046 respektive 1,033.

Jämförelse med regeringens och ESV:s prognos

För perioden som helhet, till och med 2026, visar den prognos som regeringen presenterade i budgetpropositionen för 2024 en något starkare ökning av skatteunderlaget än SKR:s nuvarande bedömning. SKR har mer information än vad regeringen hade i sin prognos, vilket kan förklara den större ökningen av skatteunderlaget 2023 i SKR:s prognos. 2024 gör SKR en något mer pessimistisk bedömning av arbetsmarknadens och lönesummans utveckling.

För hela prognosperioden gör ESV en starkare bedömning av skatteunderlagstillväxten än SKR. Dynamiken mellan olika år skiljer sig lite åt på kort sikt, vilket delvis kan bero på olika informationsmängder (ESV:s prognos är från november), men fram till 2026 är banorna relativt likartade. År 2027 har ESV en högre ökning vilket förklarar ESV:s högre ackumulerande ökning till och med 2027.

Disponering av resultatutjämningsreserven

Enligt kommunallagen får medel från en resultatutjämningsreserv (RUR) användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel. Avsikten med regelverket är att uttag från RUR får ske för att täcka underskott som uppstår till följd av en lågkonjunktur, för att tillfälligt kunna dämpa effekterna och få tid till anpassning. Överordnat är dock alltid kravet på en god ekonomisk hushållning.

Reglerna för disponering ska framgå av de egna riktlinjerna för RUR som beslutas av fullmäktige. Ett exempel på när RUR kan disponeras, hämtat från förarbetena till Kommunallagen (2017:725), är att jämföra utvecklingen av det årliga underliggande skatteunderlaget för riket med den genomsnittliga utvecklingen de senaste tio åren. Med en sådan tillämpning får reserven användas om det årliga värdet väntas understiga det tioåriga genomsnittet. Med vår nuvarande prognos skulle det vara möjligt för 2024 och 2027 (tabell 5). En annan förutsättning är att medlen från RUR används för att täcka ett negativt balanskravsresultat.

SKR:s sammantagna bedömning är att Sverige är inne i en lågkonjunktur som botten 2024. Kommunsektorn drabbas särskilt hårt genom historiskt låg ökning av skatteunderlaget år 2024. Dessutom urholkas köpkraften varaktigt av den högre prisnivån. Den reala köpkraften faller 2023–2024.

Tabell 5. Rikets underliggande skatteunderlagsutveckling; tioårigt genomsnitt samt årlig utveckling

Förändring i procent per år

Utveckling	2023	2024	2025	2026	2027
Genomsnitt 10 år	4,4	4,5	4,5	4,5	4,4
Årlig ökning	4,9	3,0	4,9	4,5	4,0
Differens	0,5	-1,6	0,4	0,0	-0,4

Källa: Skatteverket och SKR.

Under 2024 och 2027 är rikets underliggande skatteunderlagsutveckling lägre än ett tioårigt genomsnitt, speciellt 2024 uppvisar en stor differens i absoluta tal.

Gemensam information för regioner och kommuner

Befolkningsuppgifter per den 31.12.2023

Befolkningsutfallet per den 31 december 2023 publicerades på SCB:s hemsida den 22 februari.¹ Utfallet är lägre än vad tidigare prognoser visade, med 30 000 färre invånare totalt. Framförallt i de yngre åldrarna är utfallet betydligt lägre, med 3 000 färre födda än senaste prognosen.

Tabell 6. Befolkningsförändringar 2022 – 2023

Förändring i procent

Befolkning	2022	2023	Procentuell förändring
Uppsala län	400 682	404 589	1,0
Västerbottens län	276 295	278 729	0,9
Blekinge län	158 740	157 973	-0,5
Gävleborgs län	287 334	285 642	-0,6
Nykvarn	11 664	12 107	3,8
Sundbyberg	54 070	55 912	3,4
Knivsta	20 133	20 714	2,9
Filipstad	10 315	10 034	-2,7
Dorotea	2 413	2 339	-3,1
Emmaboda	9 347	9 056	-3,1

Källa: SCB.

Tabellen visar de fyra regionerna med störst respektive minst befolkningsförändring samt de sex kommunerna med störst respektive minst befolkningsförändring.

Dorotea är nu Sveriges minsta kommun befolkningsmässigt eftersom Bjurholm, som tidigare var minst, inte minskade lika mycket. Två kommuner har ingen förändring alls, Motala och Tidaholm.

¹ [Befolkningsutfall 31 december 2023](https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START__BE__BE0101__BE0101A/BefolkningNy/)

https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START__BE__BE0101__BE0101A/BefolkningNy/

Regioner

Slutavräkningar 2023–2024 för regioner

Slutavräkning 2023

Enligt Rådet för kommunal redovisning, Rekommendation RKR R2 intäkter, ska det bokas upp en preliminär avräkning för innevarande års skatteintäkter i bokslutet. Avräkningen ska enligt rekommendationen beräknas utifrån SKR:s skatteunderlagsprognos i december.

Regeringen fastställde uppräkningsfaktorerna för 2022 och 2023 till 4,8 procent respektive 4,7 procent i budgetpropositionen för år 2022. Slutligt utfall för 2022 blev 5,8 procent.

Vår prognos i december 2023 visade på en ökning av skatteunderlaget med 5,3 procent för 2023. Med den bedömningen uppgick rekommenderad uppbokning i bokslut 2023 till 459 kronor per invånare den 1.11.2022.

SKR:s prognos enligt detta cirkulär visar en uppräkning med 5,1 procent för 2023 vilket innebär att prognosen för slutavräkningen 2023 beräknas till 408 kronor per invånare och därmed uppstår en negativ korrigeringspost på 51 kronor per invånare den 1.11 2022.

Slutavräkning 2024

Regeringens fastställda uppräkningsfaktorer för 2023 och 2024 uppgår till 4,6 procent respektive 3,3 procent. SKR:s prognos innebär en lägre uppräkning och vår prognos för slutavräkningen 2024 blir negativ och uppgår till -32 kronor per invånare den 1.11.2023. Jämfört med vår prognos i oktober är det en försämring med 35 kronor per invånare.

Regleringsbidrag/–avgift

SKR har gjort en bedömning av regleringsposten i den kommunal-ekonomiska utjämnningen för åren 2023 till 2026 (tabell 7 och 8). Förändringar sedan senaste bedömningen i Aktuell Ekonomi 23:62 beror på vår senaste skatteunderlagsprognos.

Tabell 7. Prognos över regleringsbidrag/–avgift 2024 till 2027

Miljoner kronor

Regleringsbidrag/–avgift	2024	2025	2026	2027
Inkomstutjämnning, netto (+)	40 488	42 412	44 178	45 950
Strukturbidrag (+)	547	550	552	555
Summa inkomster för regionerna (1)	40 992	42 961	44 731	46 505
Ramanslag (–) (Utgift för staten) (2)	48 695	46 855	47 040	47 100
Differens → Regleringspost (2)–(1)	7 702	3 894	2 309	595

Källa: SCB och SKR.

Regleringspostens förändring gentemot föregående prognos beror på ny skatteunderlagsprognos.

Tabell 8. Prognos över regleringsbidrag/–avgift 2024 till 2027

Kronor per invånare

Regleringsbidrag/–avgift	2024	2025	2026	2027
Inkomstutjämnning, netto (+)	3 835	3 995	4 141	4 286
Strukturbidrag (+)	52	52	52	52
Summa inkomster för regionerna (1)	3 883	4 047	4 192	4 338
Ramanslag (–) (Utgift för staten) (2)	4 612	4 414	4 409	4 393
Differens → Regleringspost (2)–(1)	730	367	216	55

Källa: SCB och SKR.

Regleringspostens förändring gentemot föregående prognos beror på ny skatteunderlagsprognos.

Löne- och prisförändringar för regioner

Prognosen är nedreviderad för 2024 med cirka 0,5 procentenheter jämfört med prognosen i december. Revideringen förklaras i huvudsak av en justering av pensionsprognosen. Pensionskostnaderna revideras även för åren 2026 och 2027 men erfarenhetsmässigt vet vi att osäkerheten är betydande så långt fram i tiden.

Förbrukningspriserna har ökat historiskt mycket men i takt med att inflationstakten avtar normaliseras även priserna på förbrukningen.

De sociala avgifterna uppvisar stora variationer vilket förklaras av stora svängningar i pensionskostnaderna. Det nya pensionsavtalet, AKAP-KR, började gälla från och med den 1 januari 2023. De ökade pensionskostnaderna 2023 förklaras till mindre del av det nya pensionsavtalet, men till större del av ökad inflation och andra förhållanden.

Den höga inflationstakten i ekonomin 2023 resulterade i ett högt prisbasbelopp för 2024 vilket betyder höga pensionskostnader även 2024. I år blir inflationen lägre och prisbasbeloppet ökar i långsammare takt, vilket leder till minskade pensionskostnader, men osäkerheten för den årliga utvecklingen för åren som följer är stor.

Läkemedelspriserna ökade både 2022 och 2023 vilket är ovanligt. Kommande år antas läkemedelspriserna falla något. Notera att vi här endast räknar med rena prisförändringar på befintligt sortiment inklusive generika. Här ingår alltså effekterna av patentutgångar etc. Merkostnaden för nya läkemedel ingår inte i våra prismätningar. Att nya läkemedel ofta kostar mer antas spegla en förbättrad kvalitet och betraktas alltså inte som en prisförändring. Socialstyrelsen prognosticerar en fortsatt mycket snabb ökning av kostnaderna för läkemedel.

Tabell 9. Prognos för LPIK

Årlig procentuell förändring

LPIK	2023	2024	2025	2026	2027
LPIK inkl. läkemedel	7,4	4,3	-0,9	0,8	2,9
– Timlön	3,9	3,8	3,5	3,3	3,3
– Socialavgifter	22,5	9,7	-12,3	-5,3	5,4
– Läkemedel	3,2	-0,4	-0,7	-0,7	-0,7
– Förbrukning	4,2	2,9	2,5	2,5	2,5
LPIK exkl. läkemedel	8,0	5,0	-0,9	1,1	3,5

Källa: SKR.

Nytt pensionsavtal 2023 och hög inflation resulterade i stora ökningsar av pensionskostnaderna i regionerna 2023, men även 2024. Den höga inflationen pressade upp priserna på förbrukningen. Ökningstakten normaliseras under 2024. Efter 2023 antas läkemedelspriserna falla.

Pensionskostnaderna varierar mellan regionerna som en följd av skillnader i personalstruktur. I tabell 10 har vi exkluderat PO-effekten.

Tabell 10. Prognos för LPIK exklusive PO-effekt

Årlig procentuell förändring

LPIK	2023	2024	2025	2026	2027
LPIK exklusive prisseffekt av pensioner, inkl. läkemedel	3,9	3,1	2,7	2,5	2,5
– Timlön	3,9	3,8	3,5	3,3	3,3
– Socialavgifter	3,9	4,0	3,5	3,3	3,3
LPIK exklusive prisseffekt av pensioner, exkl. läkemedel	4,0	3,6	3,2	3,0	3,1

Källa: SKR.

Ökningen av kostnaderna för tjänstepensionerna står för halva ökningen av LPIK 2023.

Notera att vi här publicerar både prisindex med kvalitetsjusterade löner för regioner (LPIK), som används i SKR:s egna beräkningar och analyser, och LPI. Det är endast sättet att beräkna löneförändringarna som skiljer de båda prisindexen åt. I LPIK ska varken förskjutningar i yrkessammansättning eller ålderssammansättning påverka lönepriset.

Tabell 11. Prognos för Landstingsprisindex, LPI

Årlig procentuell förändring

LPI	2023	2024	2025	2026	2027
Landstingsprisindex inkl. läkemedel	7,7	4,6	-0,6	1,1	3,2
– Timlön	4,4	4,3	4,0	3,8	3,8
– Socialavgifter	23,1	10,3	-11,9	-4,8	5,9
Landstingsprisindex exklusive läkemedel	8,4	5,4	-0,6	1,4	3,9

Källa: SKR.

I beräkningen av lönepriset ingår förskjutningar i ålderssammansättning.

Regionvisa beräkningar av skatter och bidrag 2024–2031

I samband med varje uppdatering av våra beräkningar publiceras ”Prognosunderlag Reg 2024–2031” på vår webbplats på nedanstående länk:

<https://skr.se/skr/ekonomijuridik/ekonomi/prognoserplaneringbudget/prognosunderlagregioner.1402.html>

Genom att i Excel-filen skriva in den egna regionkoden, får man beräkningar och bakgrundsuppgifter för sin region.

I prognosunderlaget redovisas regionvisa beräkningar av skatter och statsbidrag för åren 2024–2031. Från och med det år ett bidrag övergår från att vara riktat till att bli generellt inordnas motsvarande belopp i prognosunderlaget. På vår webbplats finns filer med specificering av generella och riktade statsbidrag. Av specificeringen av generella statsbidrag framgår vilka bidrag som ingår i anslaget för kommunalekonomisk utjämning och därmed i prognosunderlaget. Filerna återfinns via nedanstående länk:

<https://skr.se/skr/ekonomijuridik/ekonomi/prognoserplaneringbudget/statsbidrag/specificeringavvissastatsbidrag.31839.html>

Uppdatering av modellen Skatter och bidrag

För att uppdatera modellen ska den aktuella filen laddas hem och sparas. Ladda ned filen;

- Uppdateringsfil till cirkulär 24:16 från webbsidan

<https://skr.se/skr/ekonomijuridik/ekonomi/prognoserplaneringbudget/skattebidragmodellverktyg/uppdateringstabellforregioner.1374.html>

Följ sedan instruktionerna i filen eller manualen, för att uppdatera modellen efter förutsättningarna i detta cirkulär. **Observera att det är 2024 års modell som ska uppdateras.**

Skillnader jämfört med förra beräkningen (Aktuell Ekonomi 23:62) beror på:

- Ny skatteunderlagsprognos
- Utfall befolkning 31/12 2023

Utbildning Utjämningsystemet och modellen Skatter och bidrag för regioner

För tillfället finns inga fastlagda tider för regionutbildningar. Om intresse finns så kontakta Åsa Högberg på telefon 08–452 73 63 eller via mail asa.hogberg@skr.se.

Kommuner

Slutavräkningar 2023–2024 för kommuner

Slutavräkning 2023

Enligt Rådet för kommunal redovisning, Rekommendation RKR R2 intäkter, ska det bokas upp en preliminär avräkning för innevarande års skatteintäkter i bokslutet. Avräkningen ska enligt rekommendationen beräknas utifrån SKR:s skatteunderlagsprognos i december.

Regeringen fastställde uppräkningsfaktorerna för 2022 och 2023 till 4,8 procent respektive 4,7 procent i budgetpropositionen för år 2022. Slutligt utfall för 2022 blev 5,8 procent.

Vår prognos i december 2023 visade på en ökning av skatteunderlaget med 5,3 procent för 2023. Med den bedömningen uppgick rekommenderad uppökning i bokslut 2023 till 787 kronor per invånare den 1.11.2022.

SKR:s prognos enligt detta cirkulär visar en uppräkning med 5,1 procent för 2023 vilket innebär att prognosen för slutavräkningen 2023 beräknas till 684 kronor per invånare och därmed uppstår en negativ korrigeringspost på 103 kronor per invånare den 1.11.2022.

Slutavräkning 2024

Regeringens fastställda uppräkningsfaktorer för 2023 och 2024 uppgår till 4,6 procent respektive 3,3 procent. SKR:s prognos innebär en lägre uppräkning och vår prognos för slutavräkningen 2024 blir negativ och uppgår till -62 kronor per invånare den 1.11.2023. Jämfört med vår prognos i oktober är det en försämring med 55 kronor per invånare.

Regleringsbidrag/–avgift

SKR har gjort en bedömning av regleringsposten i den kommunalekonomiska utjämnningen för åren 2024 till 2027 (tabell 12 och 13). Förändringar sedan senaste bedömningen i Aktuell Ekonomi 23:62 beror på vår senaste skatteunderlagsprognos.

Tabell 12. Prognos över regleringsbidrag/–avgift 2024 till 2027

Miljoner kronor

Regleringsbidrag/–avgift	2024	2025	2026	2027
Inkomstutjämnning, netto (+)	85 973	90 056	93 807	97 572
Strukturbidrag (+)	1 042	1 048	1 053	1 059
Summa inkomster för kommunerna (1)	86 919	91 105	94 860	98 630
Ramanslag (–) (Utgift för staten) (2)	119 176	116 403	116 994	117 059
Differens → Regleringspost (2)–(1)	32 257	25 298	22 134	18 429

Källa: SCB och SKR.

Regleringspostens förändring gentemot föregående prognos beror på ny skatteunderlagsprognos.

Tabell 13. Prognos över regleringsbidrag/–avgift 2024 till 2027

Kronor per invånare

Regleringsbidrag/–avgift	2024	2025	2026	2027
Inkomstutjämnning, netto (+)	8 143	8 484	8 792	9 101
Strukturbidrag (+)	99	99	99	99
Summa inkomster för kommunerna (1)	8 233	8 583	8 891	9 200
Ramanslag (–) (Utgift för staten) (2)	11 288	10 966	10 965	10 918
Differens → Regleringspost (2)–(1)	3 055	2 383	2 075	1 719

Källa: SCB och SKR.

Regleringspostens förändring gentemot föregående prognos beror på ny skatteunderlagsprognos.

Kommunal verksamhet, sammanvägt prisindex

I våra kalkyler beräknas kommunernas verksamhetskostnader både i löpande och fasta priser. Förändringen av kostnaderna i fasta priser kallas också verksamhetens volymförändring. Volymförändring utgörs av skillnaden mellan förändring i löpande pris och prisförändringar på arbetskraft (löneökningar och PO-pålägg) samt prisförändringar på övrig förbrukning. I tabellen nedan redovisas vår senaste bedömning av prisförändringar under perioden 2023–2027. Syftet med uppgifterna är att göra det möjligt för kommuner att räkna om från löpande till fasta priser, till exempel i budgetarbetet, med samma förutsättningar som används i SKR:s kalkyler.

Jämfört med prognosen från december är PKV för 2023 uppjusterat med två tiondelar. Detta förklaras av en liten uppjustering av timlönerna och en

något större justering av pensionskostnaderna då vi fått tillgång till preliminära utfallssiffror. PKV för 2024 är nedjusterad med drygt tre tiondelar. Det är marginella förändringar i antagandena om timlöner, inflation och pensionskostnader. Nedjusteringen är således en konsekvens av uppjusteringen av pensionskostnaderna 2023. I och med att dessa blev högre blir också förändringen till en förhållandevis oförändrad nivå 2024, mindre. Inflationen, mätt som KPIF, är nedjusterad med en tiondel 2024. Ackumulerat innebär upprevideringen 2023 och nedrevideringen 2024 ett marginellt lägre prisläge 2024 (enligt PKV) jämfört med föregående prognos.

En brant nedgång av pensionskostnaderna 2025, som en konsekvens av sjunkande inflation 2024, gör att arbetskraftskostnaderna utvecklas mycket svagt 2025. PKV för 2025 är nedjusterad med 0,15 procentenheter. Inflationen mätt som KPIX är nedjusterad med en tiondel medan timlöneantagandet är oförändrat. Pensionskostnaderna är nedjusterade jämfört med senaste prognosen vilket gör att arbetskraftskostnaderna återigen bedöms bli negativa. Pensionskostnaderna bedöms fortsätta minska 2026, mer i denna prognos än i den föregående. Det är också denna nedgång som förklarar att PKV 2027 blir högre i denna prognos. Ackumulerat under hela perioden 2023–2027 innebär denna prognos en sammantagen prisökning i linje med prognosen från december. Högre pensionskostnader 2023 och lägre 2026 är de huvudsakliga orsakerna bakom förändringarna i PKV dessa år.

Tabell 14. Prisindex för kommunal verksamhet (PKV)

Årlig procentuell förändring

Prisindex	2023	2024	2025	2026	2027
Arbetskraftskostnader*	7,0	5,2	-0,2	2,2	3,6
Övrig förbrukning	4,0	2,9	2,5	2,5	2,5
Prisförändring, %	6,1	4,5	0,6	2,3	3,3

*Inklusive förändringar i arbetsgivaravgifter.

Källa: SKR.

Stora ökningar av pensionskostnaderna innebär stora kostnadsökningar i kommunerna 2023 och 2024. Nedgången 2025 vilar på en inflationsprognos för en enskild månad 2024, och resulterar, återigen, i en bedömning som pekar på negativ förändring av arbetskraftskostnaderna.

Pensionskostnaderna varierar mellan de olika kommunerna till följd av skillnader i personalstruktur. I tabellen nedan beräknas en motsvarighet till PKV exklusive PO-effekten. Arbetskraftskostnaderna ökar därmed i samma takt som timlönerna. Arbetskraftskostnaderna har dock samma vikt i beräkningen av PKV som i tabellen ovan. Det bör understrykas att beräkningarna av kostnaderna för tjänstepensionerna är mycket osäkra för de bortre åren i denna framskrivning. Arbetskraftskostnaderna för 2023 i

tabell 19 i cirkulär 23:56 angavs felaktigt till 3,7, de skulle varit 3,2. På motsvarande sätt skulle PKV exkl. PO i samma tabell varit 3,4, inte 3,8.

Tabell 15. Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) exklusive PO-effekt

Årlig procentuell förändring

Prisindex	2023	2024	2025	2026	2027
Arbetskraftskostnader*	3,1	3,8	3,5	3,3	3,3
Övrig förbrukning	4,0	2,9	2,5	2,5	2,5
Prisförändring, %	3,4	3,5	3,2	3,0	3,1

*Exklusive förändringar i arbetsgivaravgifter.

Källa: SKR.

Beräkningarna för tjänstepensionerna är mycket osäkra för de sista åren.

Kommunvisa beräkningar av skatter och bidrag 2024–2031

I samband med varje uppdatering av våra beräkningar publiceras ”Prognosunderlag K 2024–2031” på vår webbplats på nedanstående länk:

<https://skr.se/skr/ekonomijuridik/ekonomi/prognoserplaneringbudget/prognosunderlagkommuner.1356.html>

Genom att i Excelfilen skriva in den egna kommunkoden, får man beräkningar och bakgrundsuppgifter för sin kommun.

I prognosunderlaget redovisas kommunvisa beräkningar av skatter och statsbidrag för åren 2024–2031. Från och med det år ett bidrag övergår från att vara riktat till att bli generellt inordnas motsvarande belopp i prognosunderlaget. På vår webbplats finns filer med specificering av generella och riktade statsbidrag. Av specificeringen av generella statsbidrag framgår vilka bidrag som ingår i anslaget för kommunalekonomisk utjämning och därmed i prognosunderlaget. Filerna återfinns via nedanstående länk:

<https://skr.se/skr/ekonomijuridik/ekonomi/prognoserplaneringbudget/statsbidrag/specificeringavvissastatsbidrag.31839.html>

Uppdatering av modellen Skatter och bidrag

För att uppdatera modellen ska den aktuella filen laddas hem och sparas. Ladda ned filen:

- Uppdateringsfil nr 1 till cirkulär 24:16
från sidan
<https://skr.se/skr/ekonomijuridik/ekonomi/prognoserplaneringbudget/sk>

[attarbidragmodellverktyg/uppdateringstabellforkommuner.1372.html](https://www.skr.se/attarbidragmodellverktyg/uppdateringstabellforkommuner.1372.html)

Följ sedan instruktionerna i filen eller manualen, för att uppdatera modellen efter förutsättningarna i detta cirkulär. **Observera att det är 2024 års modell som ska uppdateras.**

Skillnader jämfört med förra beräkningen (Aktuell Ekonomi 23:62) beror på:

- Ny skatteunderlagsprognos
- Utfall befolkning 31/12 2023

Utbildning Utjämningsystemet och modellen Skatter och bidrag för kommuner

För nytillkomna användare och andra intresserade av modellen Skatter och bidrag anordnar vi tisdagen den 12 mars en fysisk och måndagen den 25 mars en digital kurs i utjämningsystemet och modellen Skatter och bidrag för kommuner. Under dagen varvas en teoretisk genomgång av utjämnings-systemets grunder och praktiska övningar i modellen Skatter och bidrag. Vi går även igenom eventuella aktuella frågor med koppling till systemet.

Preliminärt program

09.30–12.00 Övergripande information och inkomstutjämning

12.00–12.45 Lunch

12.45–15.30 Kostnadsutjämning och övriga delar i utjämnningen

Kostnad: fysiskt 3 900 kr per person och digitalt 2 700 kr per person, exklusive moms.

Anmälan: senast 4 respektive 15 mars, via länk i Ekonomikalendern, <https://skr.se/skr/ekonomijuridik/ekonomi/ekonomikalendern.1384.html>

Information om tidpunkter under 2024

Aktuella datum finns på vår webbplats under Ekonomi, Ekonomikalendern.

Har du aktiverat ny prenumeration från vår webbplats? För att säkert få alla våra nyheter, gå in på [SKR](#) och välj E-postutskick, prenumerera. Länken ligger längst ner på sidan under "Hjälp".

Under vårt område Ekonomi finns de senaste uppdaterade cirkulären tillgängliga och där presenteras löpande nyheter mellan cirkulären.

Frågor om detta cirkulär kan ställas till Patrik Jonasson (makroekonomi och skatteunderlaget) 08–452 73 62, Måns Norberg (sammanvägt prisindex kommunal verksamhet, utjämning) 08–452 77 99, Jonas Eriksson (löne- och prisförändring för regioner) 08–452 78 79 samt Åsa Högberg (modellen Skatter och bidrag, utjämning) 08–452 73 63.

Alla kan nås via e-post på mönstret: fornamn.efternamn@skr.se.

Sveriges Kommuner och Regioner
Avdelningen för ekonomi och styrning

Erik Törnblom

Åsa Högberg

Bilagor:

”Prognosunderlag Reg 2024–2031 till cirkulär 24:16”, finns på
nedanstående webbsida:

<https://skr.se/skr/ekonomijuridik/ekonomi/prognoserplaneringbudget/prognosunderlagregioner.1402.html>

”Prognosunderlag K 2024–2031 till cirkulär 24:16”, finns på nedanstående
webbsida:

<https://skr.se/skr/ekonomijuridik/ekonomi/prognoserplaneringbudget/prognosunderlagkommuner.1356.html>